

HERMANNNS DES LAHMEN POLYMETRISCHE DICHTUNG ÜBER DIE LASTER

Textgrundlage ist die eingelezene und korrigierte Ausgabe Ernst DÜMMLERS in: Zeitschrift für deutsches Alterthum 13 (N.F. 1) (1867) S. 385-434. Davon wird an folgenden Stellen – teils auf der Grundlage von G – abgewichen: 410, 426, 450, 508, 640, 1078, 1128, 1316, 1444, 1673, 1699, 1712 und 1717. An vielen Stellen wurde die Interpunktion stillschweigend modifiziert.

M = München, Bayerische Staatsbibliothek, Clm 14689, fol. 25-37
G = Gotha, Forschungs- und Landesbibliothek, Memb. II 225 (vgl. *Die abendländischen Handschriften der Forschungs- und Landesbibliothek Gotha. Bestandsverzeichnis. 2: Kleinformatige Pergamenthandschriften Memb. II, bearbeitet von Cornelia HOPF, Gotha 1997, S. 111*)

M ist die Grundlage der DÜMMLERSchen Ausgabe, auf G machte zuletzt Walter BERSCHIN aufmerksam. G wurde für unsere Version kursorisch verglichen.

Lit.: Walter BERSCHIN / Martin HELLMANN, Hermann der Lahme. Gelehrter und Dichter (1013-1054) (Reichenauer Texte und Bilder 11, 2004), S. 24-26.

CONSPECTUS METRORUM

- 1-3: *katalektische trochäische Tetrameter, regelmäßig 15silbig, mit Cäsur nach dem zweiten Metrum*
- 4-15: *stichische Adonier*
- 16-25: *Pherekrateen*
- 26-39: *Glykoneen*
- 40-57: *alkäische Elfsilbler, mit kurzer fünfter Silbe in 40, 42, 52f., 55-57*
- 58-188: *Terentianeen*
- 189-232: *Anakreontea*
- 233-244: *katalektische iambische Dimeter*
- 245-252: *katalektische anapästische Dimeter (Paroemiacus)*
- 253-278: *Hendekasyllaben*
- 279-301: *kleinere Asklepiadeen*
- 302-374: *sapphische Elfsilbler*
- 374-411: *akatalektische anapästische Dimeter*
- 412-453: *katalektische daktylische Tetrameter in syllabam*
- 454-468: *größere Asklepiadeen*
- 469-492: *Ionici a minore im System*

- 493-494: *elegisches Distichon*
 495-1665: *iambische Dimeter*
 1667-1706: *Archilochii*
 1707-1722: *katalektische iambische Trimeter*

INCIPIIT OPUSCULUM HERIMANNI
 DIVERSO METRO CONPOSITUM AD AMICULAS SUAS
 QUASDAM SANCTIMONIALES FEMINAS.

HERIMANNUS AD MUSAM^a

Musa mi dilecta, surge, dulce quiddam concine,
 Carmen, oro, pange metro seu canore rithmico,
 Mulce et odis, queso, caras, cara, mis sororculas!

MUSA AD HERIMANNUM^b

Mene vocari
 5 Auribus hausì?
 Anne et amicum
 Mis Herimannum?
 En, tua certe,
 Frater amate,
 10 Melpomene assum.
 Carmina possum,
 Raucida quamvis
 Voce loquar vix.
 Dic modo, quae vis
 15 psallier ollis!

HERIMANNUS AD MUSAM^c

Certe nescio, cara
 Et mi maxima cura,
 Quid cantarier illae
 Affectent dominellae.
 20 Novi, ludicra crebro,
 Malunt seria raro.
 Ipsas tu magis ipsa
 Pergens consule, musa,

a) Metrum trochaicum archiloicum, constans ex VII pedibus et sillaba; locis imparibus recipit trocheum vel spondeum *M* b) Metrum adonium constans ex dactilo et spondeo *M* c) Metrum feregratum constans ex spondeo dactilo et spondeo *M*

Et quod conplacet illis,
25 Pangas suavibus odis!

MUSA AD SORORES^d

Vos, o contio candida
Ac formosa catervula,
Noster misit amicus
Communis Herimannulus
30 Me promptam sibi psaltriam,
Quamvis pessime raucidam,
Vobis gliceriis suis
Selectisque sororculis
Quaedam carmina pangere,
35 Sed vos qualia dicite!
Nam vos quaeque libentius
Auditis, cano promptius:
Vultis, concino seria,
Sin, cantrix ero ludia.

SORORES AD MUSAM^e

40 Nosterne, noster ille medullitus
Nobis inustus liup Herimannulus,
Amandus ille saecla per omnia
Transmisit, o, te, pulchra puellula?
Formosa namque es bellaque psaltria
45 Illique certe digna iuvencula.
Sed ipsa nobis, heu, tamen hactenus
Ignota, primo dic age, quesumus,
Tecum quid illi forte negotii!
Vultus venustas terret enim tui.
50 Tu fors an eius conscia lectuli
Complexa dulcis munia savii,
Furare noctis ausa silentia,
Nobis negata sumere gaudia.
Fors ille vitro corpore purior

d) Metrum gliconicum constans ex spondeo choriambo et pirrichio *M*
constans ex pentimemere iambica et duobus dactylis *M*

e) Metrum alchaicum

29 Communis Herimannulus: H- *bewirkt Positionslänge
auslautenden e im Adverb
Andria.*

31 pessime: *Kürzung des
32 gliceriis: von Glycerium, einer weiblichen Figur in Terenzens*

55 Putatus, ille turture castior
 Fideliorque perfidus, a, sua
 Tecum, o puella, conteret otia.

MUSA AD SORORES^f

Atqui credideram me fore notam
 Vobis, sed tibimet, Engila, memet
 60 Ignotam poteram credere numquam,
 Nam fert fama loco te fore primo
 Hic inter iuvenes, virgo, sorores.
 Sed quia nesciri me modo novi
 Et vosmet cunctas suspiciosas
 65 Esse mihi video et Herimanno
 Nostro, perstrictim praedico, quae sim.
 Sum ter ternarum una sororum,
 Quas fert dulcicanas fama camenas,
 Natas esse Iovis celsitonantis,
 70 Ex Iunone satas, psallere doctas.
 Idolatrae fatui numina uulgi
 Olim falsiloquis grata poetis,
 Nunc iam christicolae noscitur esse
 Suadentesque viam pergere rectam
 75 Castos diligimus, sancta docemus,
 Mentis cultores semper amantes,
 Interdumque iocos quimus honestos
 Pangere, si petimur; turpe veremur
 Ludere, ni fidus poscat amicus,
 80 Hoc qui celare norit honeste,
 Non ad lascivum intima verbum
 Mentis subdendo, iudice Christo
 Caelitus attente cuncta vidente.
 Sed quod vos talem suspicionem
 85 In me una et nostrum fertis amicum
 Fingitis et turpem nosmet amorem
 Noctu furari, nocte foveri
 Dulcibus illecebris quodque putatis
 Vobis haud fidum gaudia mecum
 90 Illum partiri foedere suavi,
 Donamus veniam. Conscia forsan
 Culpa reos stimulat, insuper attat

f) Metrum constans ex pentimemere heroica ex dactilo et spondeo *M*

Ille vicem vobis reddet in istis.
 Nam non dissimilem suspitionem
 95 In vos forte tenet, nec satis audet
 Talibus in furtis fidere vobis,
 Et tamen interne vos scit amare
 Nec quia diffidit, vos simul odit.
 Optat enim castas riteque mundas
 100 Vos casto et mundo vivere sponso
 Regalique thoro corpore puro
 Dignas felicem cernere lucem
 Reginas superae caelitus aulae.
 Sed quoniam novit saepeque legit
 105 Mentem femineam mobile quoddam,
 Anceps, fluctivagum, flabile monstrum,
 Suspectus metuit perque timescit,
 Ne vos postposito lumine tanto
 Tamque beatificis oppido taedis
 110 Spurcida queratis gaudia noctis
 Et spreto summi principe caeli,
 Pulchro immortalis rege perenni
 Suspiretis atrum, pulverulentum,
 Foedum, putre solum, mortis alumnum,
 115 Vermem, post modicum vermibus esum,
 Servum infernalis doemonis hostis
 Obsceno indigne crimine amare,
 Talis ut in mundo spurca libido
 Vos coitu sponsas deliciosas
 120 Et nitidas regis cunctitenentis
 Vosque Dei templum rite dicatum
 Polluat, inficiat ac male perdat,
 Quod pudet et fari, stercore tali
 Sicque ferox, torvus, dirus, amarus,
 125 Auceps ille ferox, furcifer, atrox,
 Persuasor sceleris, pessimus hostis
 Hic prius irrisas hicque reiectas,
 Iure profanatas, iure sputatas
 Una cum flente vosmet amante
 130 Flentes perpetuo in tenebroso

98 diffidet *M*, *korr.* DÜMMLER 118 in mundo: *viell.* inmundo *zu schreiben*

107 perque timescit: *mit Tmesis für* et pertimescit

Tartareo fundo, sulphure furvo
 Torqueat infande omne per aevum
 Tales tunc poenas solvere dignas,
 Quae regem regum tempnere sponsum
 135 Et simul aeterni gaudia regni
 Istic eligitis, plus et amatis
 Cum probro turpi gaudia mundi
 Foeda voluptatum fumigenarum.
 Haec vobis metuit, quisquis amabit
 140 Vos, vere vobis fidus amatis.
 Haec timet et certus vester amicus,
 Qui memet musam misit amicam.
 Haec egomet metuo, quae inviolato
 Foedere abhinc statui vosmet amare,
 145 Nam meus ille suas vos scit amicas.
 Et quia perplures, heu, mulieres,
 Pro pudor, in tali crimine labi
 Attractasque fero doemonis unco
 Captivas vitii fune teneri
 150 Novimus, ingemimus atque dolemus,
 Non quimus paucis fidere vobis,
 Quin et vos furvus aucupis hamus
 Iam captas teneat sive capiscat,
 Perpellens spurco nubere homullo,
 155 Despecto Christo, rege supremo,
 Ducturas merito tempore in isto
 Vitam sollicitam ac miserandam,
 Foedam, probrosam, suspiciosam,
 Plenam dedecoris labe doloris,
 160 Fletus, meroris, anxietatis,
 Nique dato spatio tempore in ipso,
 Quod dubium est, large nocte dieque
 Flagitii maculam tergere tantam
 Fletibus instetis et satagetis,
 165 Ex hinc dilutam ducere vitam
 Pure fructifice praenitideque,
 Post mortem carnis, quam maculastis,
 Tradendas diri dentibus Orci
 Sero gemescentes, sero probantes,
 170 Quid sit digna pati mecha, quid illi
 Igne gehennali fauce baratri
 Assit et omnigenum crebro malorum,

Ausa est quae dominum spernere sponsum
 Seque in adulterium mergere tantum.
 175 Sed quo diverti quove cucurri,
 Musa procax studii? Non ego veni
 Vobis tanta loqui carmine tali,
 Sed vos alternis suaviter odis
 Mulcere et gratis gutture neumis
 180 Oreque formatis pangere vobis
 Quiddam, quod gracili voceque dolci
 Post hinc cantatum seu reboatum
 Vos memores vestri reddat amici.
 Quod fieri, carae mis dominellae,
 185 Si vultis, mihi iam dicite, quidnam
 Malitis, melo me modulando
 Psallere laetisono. Namque morando
 Dum loquimur, propera labitur hora.

SORORES AD MUSAM^g

Veneranda tu puella,
 190 Cata, docta, pulchra, bella,
 Soror alma, casta, cara,
 Herimanni amica certa,
 Nimis arguis misellas,
 Nihilum tacendo, nonnas
 195 Neque parcis ipsa amatis,
 Veluti fatere nobis,
 Heriman ut ipse durus
 Videatur haec locutus.
 Solet ipse nempe tali
 200 Monitu suis iocari
 Velut et iocans acerbo
 Vitium notare morsu.
 Misera, o, amica nostri,
 Rea quae putat notari
 205 Sua conticenda furta,
 Tua cum iocantur orsa.
 Etenim libenter ista
 Capit aure turma nostra,

g) Metrum constans ex pirrichio et tribus trocheis *M*

196 nobis: vobis *M*, *korr.* DÜMMLER 203 nostri: vestri *M*, *korr.* DÜMMLER

Quia, quisquis odit acri
 210 Vitiosa dente carpi,
 Etiam tacendo prodit,
 Vitii quid intus assit.
 Age qua, camena, propter,
 Avide audienda semper
 215 Cane, poscimus, canore
 Lepido, precamur, ore.
 Melius sed ipsa nosti,
 Quid oporteat sonari,
 Quid et adiuvet canentem,
 220 Mage plus vel audientem.
 Ideo tibi quod ipsi
 Placeat bonum scienti,
 Cane cara, clange, canta,
 Cupide audiemus, eia.
 225 Potius vel ad rogandum
 Remees adhuc amicum,
 Quid ei magis canendum
 Videatur aut docendum.
 Quod enim fidelis ipse
 230 Tibi suggeret benigne,
 Positis iocis libenter
 Capiemus aure semper.

MUSA AD HERIMANNUM^h

Tuae rogant sorores
 Te care diligentes,
 235 Quo tu canenda dictes
 Mihi et docenda mandes.
 Amant enim remissis,
 Ut asserunt, iocosis
 Audire, quicquid ollis
 240 Plus approbando mittis.
 Nunc tu tibi placentem
 Sententiae tenorem

h) Metrum iambicum dimetrum (diametrum *M*) anacreontium catalecticum constans ex tribus pedibus et sillaba; locis imparibus recipit iambum vel spondeum vel anapestum, paribus vero iambum *M*

217 nosti: nostri *M*, *korr.* DÜMMLER

234 care: *Kürzung des auslautenden e im Adverb oder doch Vokativ?*

Des, ipsa quem canendo
Queam iugare rithmo.

HERMANNUS AD MUSAMⁱ

245 Prius, o mihi grata camena,
Volo, dicas, quae tibi tanta
Fuit illic causa morandi
Tardeque ad me redeundi,
Si nondum, ut forte putavi,
250 Quae mandaram, cecinisti,
Demum nunc atque reversa
Hic percunctare canenda.

MUSA AD HERIMANNUM^j

Haec quid, queso, petis? Quid ista queris?
Cum me dirigeres ad has sorores
255 Perlaetas hilarem tui sodalem,
Lusi certe mihi simulque risi,
Par ipsis retuli, iocis rependi
Ludens ipsa vicem. Quis ad iocantem
Perstaret stupidus nihil locutus?
260 Cum me teque suum iocose amicum
Culpantes lepide forent adorsae,
Nosmet dulcia confovere furta
Fingentes, precium referre dignum
Ludis mox statui statimque coepi
265 Fari, nos quod et has tenere cunctas
Suspectas agimur, quod et veremur
Illis spurcidulum, malum, profanum
Furtum, quod miseras necat puellas
Subtractasque Deo pio, supremo
270 Sponso, illas zabulo dat execrando.
Ridens et licet has darem loquelas,
Nil parcens vitium tamen nefandum
Carpsi dura merum profando verum.
Nil ledens nitidas, pias, pudicas,

i) Metrum anapesticum constans ex tribus anapestis et sillaba sive ex posteriori parte heroici versus
M j) Metrum falleutium endecasillabum constans ex spondeo dactilo et tribus trocheis M

256 Lusi certe: certe lusi M, korr. DÜMMLER

256 certe: Kürzung des auslautenden e im Adverb

275 Mordebam luteas, lupas, petulcas.
 Nostras non tetigi sciensve laesi,
 Ni se forte reae, quod absit, ipsae
 Tactas dente sciant vel indolescant.

HERIMANNUS AD MUSAM^k

Attat quam vereor, Melpomene soror,
 280 Ne tu candidulas, musa, sororculas,
 Certas, suaviloquas semper amiculas,
 Verum fando nimis garrula feceris
 Infensas, stupidas, turbidulas, feras
 Nobis, quae potius suave sonantibus
 285 Odis debueras firmitus has meas
 Sinceras socias efficere ac tuas.
 Demens nescieras, quod mera veritas
 Gignat sepe odium? Quis, rogo, rancidum
 Mordaci satyra te mihi dulcia
 290 Persuasit, memora, radere pectora?
 O, cur dulciculas, a, nimis asperas,
 Ut fingo et vereor, reddideras, soror?
 Post hinc noster amor transiit, ei soror.
 Me quid te libuit mittere? Quid fuit,
 295 A, quid, queso, fuit, quod mea compulit
 Vota, ut te cuperem mittere, te canem,
 Quae mordax acidis dentibus et feris
 Ledens tot socias, quas adamantinas
 Dudum credideram forsque putaveram,
 300 Iratas faceres et mihi perderes
 Illarum solitum mentis amorculum?

MUSA AD HERIMANNUM^l

Ludis insanisne, quid ista dicis?
 Quodque ne veris stupidus vereris
 Fatibus dulces tibimet sorores
 305 Fecerim infensas? Et ob hoc in istas
 Proruis stultas timidus querelas?
 Meque culpari meritam putasti?

k) Metrum asclepiadeum constans ex spondeo et duobus choriambis et pirrichio *M*
 saphicum endecasillabum constans ex trocheo spondeo dactilo et duobus trocheis *M*

l) Metrum

275 pedulcas *M*, *korr.* DÜMMLER

Nonne tu multo magis haec timendo
 Arguis culpae nitidas nefande?
 310 Et tuas culpas nimis ipse amicas,
 Cum tibi pro his inimica fingis
 Pectora illarum? Sine, queso, tantum
 Dedecus nostris reputare caris.
 Num putas illas ita subiugatas,
 315 Pro nefas, turpi fore foeditati,
 Ut furens, a, fas, petulans voluptas
 Obruat tantis animos tenebris,
 Cogat ut caras socias amicas
 Probra cunctorum merito obloquentum,
 320 Verba terrentum, flagra iudicantum,
 Ventris instantem gravidi dolorem,
 Anxium partum simul et pudendum,
 Imminens magnum necis ac periculum,
 Curam et effusi pueri occulendi,
 325 Perpetes dirae gemitus gehennae
 Omnibus poenis et ad haec hiantis,
 Doemonum risum, Satanae cachinnum
 Ista suadentis, cruciantis ista,
 Atque postremo dominantem ab alto
 330 Cuncta cernentem, truciter minantem
 Caelitem sponsum dominumque Christum
 Eius aeterni preciumque regni,
 Angelos omnes superosque cives
 Triste merentes facinus videntes
 335 Spernere et mecho subici nefasto
 Foetido, spurco, tragico Priapo
 Turpe rudenti vel adhinnienti,
 Eius infando fera cum libido
 More se inflammat simul et catillat,
 340 Quas subans pulcras capiat puellas
 Irruat, pungat misereque perdat?
 Absit hoc, absit, procul absit, absit,
 Ut tuis caris sociabus istis
 Ingeras tantum facinus nefandum,
 345 Quatinus fingas tibi et extimescas

318 caros socios amicos *M*, *korr.* DÜMMLER 327 doemonium *M*, *korr.* DÜMMLER
 336 spurcido *M*, *korr.* DÜMMLER 339 inflammat *M*, *korr.* DÜMMLER 341 pungat: purgat *M*,
korr. DÜMMLER nach WATTENBACH

Hoc ob offensas vel amaricatas,
 Quod nefas tantum merito execrandum
 Persequor veris nimium loquelis.
 Namque si dulces suimet sodales
 350 Ista dicentes odiunt, fatentes
 Conscias certe maculas aperte
 Proferunt ipsae. Precor unde, parce,
 Parce, ne pro his ita suspiceris
 Corda prolatis inimica nobis
 355 Sint quod illarum potius piarum.
 Crede tu menti bona diligenti,
 Quod nimis veras adament loquelas,
 Diligant omnes pia commonentes,
 Quin magis per se lacerent sputentque
 360 Omne non castum, petulans, pudendum.
 Nonne colludens pariterque ridens
 Sepe, quae dico, satis haec probando
 Ipse tu nosti? Vitiumne acri
 Crebro mordacique ioco notasti?
 365 Et tamen castis, puto, non ab ipsis
 Flebis abiectus, magis immo amatus
 Ipse sinceris remanes amicis
 Iunctus unito et amore certo
 Usque dilectus et abhinc amandus.
 370 Unde dimissis fatuis querelis,
 Ede quam primum, mihi quid canendum
 Censeas. Ipsae, puto, sicut aure
 Memet expectant avida vel optant,
 Ut canam quiddam redeundo iamiam.

HERIMANNUS AD MUSAM^m

375 Vincis veris, musa, loquelis,
 Fateor, vincis, sed tamen ipsis
 Veris mordax plus nimis instas.
 Nescio quicquam, quod tibi dicam.
 Videas tantum, ne mihi carum
 380 Agmen amandum semper in aevum
 Aspera linguae verbere saevae
 Ledere queras et mihi perdas.

m) Metrum constans ex IIII pedibus recipit spondeum locis omnibus, anapestum locis omnibus, dactylum quoque locis omnibus *M*

Nunc quia carae memet amicae
 Ipsaque tute vultis promere,
 385 Quid reboandum quidve docendum
 Ipsi dicem, ne modo peccem
 Iudex lectus, pro sed ineptus,
 Utile canta, casta camena,
 Ludicra respue, seria prome,
 390 Concine vani noxia mundi
 Gaudia, nugas, plures naenias,
 Pestes, mortes, mille labores!
 Dic aeterni maxima regni
 Gaudia, tantam lauda gloriam,
 395 Suade talem carpere callem,
 Qui nos gaudia ducat ad ista!
 Moneas cunctum spernere pravum,
 Vivere sancte, degere recte,
 Munde, pure, iuste, caste.
 400 Haec et talia reboes, musa,
 Haec, ut possis, concine nostris!
 His et dulces, cara, sorores
 Mulce ludens, noxia temnens!
 Ipse benignus spiritus almus,
 405 Quo sine nullum promere verbum
 Utile quimus, tete caelitus
 Instruat et te digna referre
 Doceat dignis congrue verbis.
 Iamque valeto atque studeto,
 410 Ut petii te, iam pedes ire
 Omnia, sodes, iam neque tardes.

MUSA AD HERIMANNUMⁿ

Ardua, frater amate, mihi
 Carmina praecipis indocili,
 Quae neque mente iugare scio
 415 Promere nec valeo eloquio
 Raucidula neque voce queo

n) Metrum alemannium trimetrum dactilicum ypercatalecticum constans ex eptimemere dactilica id est tribus dactilis et sillaba *M*

410 pede *M DÜMMLER*

391 naenias: *zweisilbig zu lesen*

Pangere tanta labore meo,
 Ni pius ille favore suo,
 Quem rogitas, mea continuo
 420 Spiritus adiuvet et doceat
 Coepta benignus et instituat.
 Qui dedit ipsa loqui, ut voluit,
 Bruta animalia, cum voluit.
 Sed quia me scio sordidulam
 425 Omnimodis vitiisque ream,
 Et mihi, care, nimis vereor,
 Ne sacer ille, velut mereor,
 Me fugiat procul et renuat
 Despiciensque nihil doceat
 430 Sicque relictā canendo cadam
 Et male languida deficiam.
 Unde nimis timeo incipere,
 Quae stolidā haud queo perficere,
 Quae scio vincere posse meum
 435 Perfragile et tenue ingenium.
 Sed quoniam cupere ista tuum
 Pangere me video arbitrium,
 Constat et utiliora tuis
 Haec fore talia dulciculis,
 440 Spe retinens merito absque meo,
 Pneumatis ut iuver auxilio,
 Qui pius assolet assidue
 Coepta iuvare benigna pie,
 Aggrediar trepidante licet
 445 Mente, tibi quod, amice, placet.
 Promptula iamque tui studeo
 Iussa capessere prout potero.
 Tu modo, queso, precando pete
 Pneuma sacrum fragili annuere,
 450 Ne male turpiter et lutee,
 Quae reboare iubes, temere
 Perficiam. Simul atque vale,
 Currere iam propero et canere.

426 Et: *viell. in Ei zu korr.* 441 Pnematis *M, korr. DÜMMLER* 450 male turpiter: *nimum male turpiter M, nimum male DÜMMLER*

MUSA AD SORORES^o

Salve, cara mihi contio, quam cordetenus colo.
 455 Ad te musa tui iam redeo concita amiculi
 Cantatura tibi carmina, quae iusserat is mihi,
 Qui te mire colit, diligit, amplectitur ac fovet,
 Qui non fecte tuum semper honorem cupit intimum.
 Attentis, precor, haec auribus et mentibus accipe
 460 Et percepta tuo firmiter haec credito corculo,
 Ut post hinc memorem te Herimanni crebrius tui
 Reddant sive salutis potius perpetuae tuae.
 Et me si inlepido ore canam voceve raucida,
 Non mox despicias ridiculo me neque despuas,
 465 Noris sed potius, si melius possem et honestius
 Essem docta, tibi concinerem multo libentius.
 Sed nunc qualiacumque haec mea grate, rogo, suscipe,
 Discens atque tene sicque mihi succine 'Eia age'!

SORORES AD MUSAM^p

Soror eia,
 470 Cane, canta,
 Tibi quicquid
 Pie iussit
 Herimannus
 Tuus, immo
 475 Mage noster
 Philadelfos!
 Inhiantes
 Etenim aures
 Avidumque et
 480 Cupiens cor,
 Cata tu ca-
 staque cantrix,
 Tibi cunctae
 Bona certe
 485 Moniturae
 Sicientes
 Adhibemus.
 Cane tantum

o) Metrum coriambicosaphicum constans ex spondeo et tribus coriambis et pirrchio *M* p) Metrum constans ex ionico minore *M*

Neque nosmet
 490 Teneas iam.
 Soror eia,
 Cane, canta!

MUSAE CARMEN EXORTATORIUM AD SORORES
 DE CONTEMPTU MVNDI^q

O sociae dulces mihi dilectaeque sorores,
 Spernite mundanae gaudia vana viae!
 495 Magno mari perparvula^r
 Inest velut pars guttula
 Annisque mille percitum
 Confertur hoc momentulum,
 Sed sempiterno vivere,
 500 Laetum sit an plorabile,
 Haec vita, quae nos hic tenet,
 Nec comparari praevallet.
 Haec quippe velox transiet,
 Illud perenne permanet
 505 Ultraque summam plurimis
 Fini haud propinquat seculis.
 Haec vero nec brevissimo
 Perstare quit minutulo,
 Sed semper ad finem suum
 510 Festine transit ultimum.
 Ad terminum certae necis
 Horis, minutis, athomis
 Velut quibusdam passibus
 Approximando currimus.
 515 Nolim velimve cursito
 Nec stare possum ullo modo:
 Dum sillabam brevem loquor,
 Iam sum neci vicinior.
 Quid ista, queso, queritur?
 520 Haec quidve vita dicitur?
 Quam cautius qui perspicit,
 Nil esse pene conspicit.

q) Metrum elegicum (eleaicum *M*) *M* r) Metrum iambicum dimetrum acatalecticum constans ex
 IIII pedibus; paribus locis recipit iambum, imparibus vero iambum vel spondeum vel raro anapestum *M*

506 seculis: seclis *M*, saeculis *korr.* *DÜMMLER* 508 minutulo: in mutulo *DÜMMLER*

Quid, queso, vita dicitur,
 Quae mortis ad finem datur
 525 Intelligi nobis via
 Euntibus brevissima?
 Haec si foret laetissima
 Et prosperis plenissima,
 Cui iure momentanea
 530 Possent placere gaudia?
 Stultissimus namque ille erit,
 Qui guttulam dulcem cupit
 Gluttire, amarum ut post mare
 Cogatur alvo condere.
 535 Sat stultus est et hic quoque,
 In athomo qui ludere
 Affectat, annos ut chile
 Necesse ei sit plangere.
 Non ille erit prudentior,
 540 Sed multo certe stultior,
 Qui respuens perennia
 Caduca querit gaudia.
 Sed querat ardens gaudia,
 Affectet amens prospera,
 545 Quod estuans miser cupit,
 In saeculo hoc non invenit.
 Quis namque ni stultissimus,
 Caecus, profanus, inscius,
 Si saeculum hoc consideret,
 550 Hic gaudia esse existimet?
 Certe est amarus omnibus
 Hic mundus ac se amantibus
 Querentibusque dulcia
 Semper rependit aspera.
 555 Quis posset admodum sciens
 Et scita facunde eloquens
 Referre, quae mundum tenent
 Et semper adversa imminet?
 Dolore matris nascimur,
 560 Dolore parvi pascimur,
 Nutrimur ac tenellulam
 Agimus dolendo infantiam.
 Deflemus instanter rudes,
 Egri, dolentes, flebiles

*Prosperitatem brevis vitae
contempnendam*

*Mundum istum miseris
omnibus fore plenissimum*

565 Pecorique consimillimi
 Sumus miselli et inscii.
 Post si futuri quid sumus,
 Crebro flagris gemiscimus
 Et, quod labore discimus,
 570 Sine hoc labore amittimus.
 Mox ad malum promptissimi,
 Sed ad bonum tardissimi,
 Laboriose ac perperam
 Ducemus omnem aetatulam.
 575 Quis inter haec querat mala
 Memorare millefaria,
 Timentur istic quae omnibus
 Vel accidunt mortalibus?
 Terrena lucra querimus,
 580 Sed sepe non acquirimus,
 Adepta vel laboribus
 Per mille casus perdimus.
 Haec ignis, aer, haec aqua,
 Haec ipsa tellus perfida,
 585 Fur, belva, latro nequior
 Vel quis rapit potentior.
 Haec ingerunt insomnia,
 Tormenta, curas, crimina
 Pestemque multifariam,
 590 Demunt sed haud penuriam.
 Hic pauper, a, miser sitit,
 Egens et alget, esurit,
 Aeterna pene despicit,
 Caduca querens non capit.
 595 Hic ante dives oppido
 Luxu redundat ebrio,
 Sed perditis mox gazulis
 Mendicat aut servit suis.
 Incerta sic sunt omnia
 600 Istius ξ vi commoda,
 Pro quis modo exardescimus,
 Aeterna pro quis spernimus.
 Alius potens esse appetit
 Et regna celsus concupit,

*De adversitate terrenis opibus
accidente*

De levitate terrenę potentię

592 et: *suppliert DÜMMLER*

605 Ut obsequela plurium
 Superbiat satellitum.
 Sed culmen hoc reatibus
 Plerumque adeptum pluribus,
 Quot invehat miserrima
 610 Mala, quę profetur ligula?
 In hoc venena, trux spata,
 Hostes, malorum milia,
 Domestici atque extranei
 Timentur omnes noxii.
 615 Quot sint in hoc contraria,
 Quot prava, quot pericula,
 Testantur antiquissima,
 Probant et hæc presentia.
 Hoc Cyrus, hoc et Darius,
 620 Croesus, Iugurtha, Perseus,
 Hoc fortis ipse Regulus,
 Dolosus hoc scit Marius,
 Hoc Nero sensit perfurens,
 Valerianus ac Valens,
 625 Hoc nuper exul et Petrus,
 Hoc Ovo nunc scit mortuus.
 Quid ergo fata talium
 Pandunt cruenta principum,
 Ni quod misella et frivola
 630 Terrestris est potentia?
 Ast hic honores telleos *De terrenis honoribus*
 Captans velut lætissimos
 Optat timeri et undique
 Ut dignior precellere.
 635 Episcopatus appetit,
 Abbatias ardens cupit
 Vel tale quid, quo ceteris
 Sit ipse formidabilis.
 Quid est in hoc tam labili
 640 Et honore despiciabili,
 Ni cura mordax et fera
 Gravisque culpę sarcina?

605 plurium: *korr. aus -mum M* 616 pericula: -a *von jüngerer Hand nachgetragen M?*
 620 Groesus *M*, *korr. DÜMMLER* 625f. Petrus ... Ovo: *am Rand notiert eine jüngere Hand in M*
 Reges Ungariae post s. Stephanum 640 Honore et *korr. DÜMMLER*

Non est honor beatulus,
 Undis male set turbidus,
 645 Promotus in quo pessimus
 Plus spernitur quam vel prius.
 Amamus at plures vagam *De vanitate humane laudis et*
 Optando mundi gloriam, *glorię*
 Laudes caducas anxius
 650 Ardendo concupiscimus.
 Pro his opes dispergimus,
 Pro his bonis insistimus
 Factis malumque tempnimus,
 Dum probra pertimescimus.
 655 Pro, corde quam pinguescimus,
 Si laus resultet auribus,
 Decrescit, a, quam mens vaga,
 Dum nostra carpuntur mala.
 Rumore dulci pascimur,
 660 Mutatur hic, irascimur.
 Dicit boni medullitus,
 Aut simus aut non, querimus.
 Sed quid potest, a, turpius
 Dicit vel esse nequius,
 665 Quam quod videri vult bonus,
 Qui foetet intro pessimus?
 Prodest sed, o, quidnam bono
 Si laude tollatur viro,
 Quid perdit aut homullulo
 670 Culpatus a stultissimo?
 Hoc namque vulgus mobile
 Aggarriens inprovide
 Merito absque laudat quemlibet
 Capite stulte quem placet.
 675 Quis ergo testimonio
 Sumpto Dei verissimo
 Deberet hanc vanissimam
 Amare coenodoxiam?
 Licet sed hanc ardentius

644 male set: malet *M*, korr. *DÜMMLER* nach *WATTENBACH* 650 concupiscimus:
 concupisinus *M*, korr. *DÜMMLER* 651–654 hinter 672 in *M*, Verweiszeichen verlangen die
Insertion an dieser Stelle. DÜMMLER ignorierte die zeitgenössische Korrektur und beließ die Verse
 in Parenthese hinter 672. Hinweis Heinz Erich *STIENE*, Köln 672 Aggarriens: *M*, Aggariens
DÜMMLER versehentlich. Hinweis Heinz Erich *STIENE*, Köln

680 Affectet atque obnixius,
 A pluribus contemnitur
 A plurimisque carpitur.
 Et sic nec hanc fumaticam,
 Solam putat quam gloriam,
 685 Veram nec in caelestibus
 Acquirit hic spretam prius.
 Nam qui caducis laudibus
 Extollitur non providus,
 Laudes tumens interminae
 690 Perdet futuras gloriae.
 Adhuc voluptas omnibus
 Amatur a mortalibus.
 Hac absque nos miserrimi
 Nobis videmur anxii.
 695 Haec nos perennis patriae
 Vitam facit contemnere,
 Habere ceu nil gaudia
 Nos suadet, heu, caelestia.
 Haec infimis incumbere,
 700 Haec ima cogit querere,
 Haec carnis huius servulos
 Nos efficit spurcissimos.
 Haec edocet nos gaudia
 Amare momentanea
 705 Tantumque nos hic prospera
 Captare vult et dulcia.
 Dulcedo sed praesentium
 Amara quam sit omnium
 Quantisque mixta turbidis,
 710 Quis signet ullis literis?
 Nam quot malorum milia
 Adversa, dura et aspera
 Hic imminent mortalibus,
 Quis explicet sermonibus?
 715 Hic vermis, anguis, belva, avis,
 Frigus, calor, fames, sitis,
 Aqua, ignis, aer, terra, vis,
 Tonitrus et horror fulminis,

*De adversitatibus terrenam
 voluptatem amarificantibus*

684 putat quam: quam *M*, quam querit *DÜMMLER*
DÜMMLER

691 *Marginalie*: voluptati *M*, *korr.*

Casus, venena Thessala,
 720 Ars, tela, trux discordia,
 Truncatio, ardor bellicus,
 Captivitas et servitus,
 Hic tanta morborum agmina,
 Horum quot atra nomina
 725 Nec archiatri plurimis
 Proferre quibant in libris.
 Quid plura? Quicquid vivimus
 Seu quicquid hic senescimus,
 Est cura, meror, taedium,
 730 Morbus, metus, dolor, malum.
 Sed inter haec formidinum *De iugi timore mortis*
 Formido restat omnium,
 Qua mortis atrae terminum
 Semper timemus ultimum.
 735 Nullus potens se in urbibus
 Subducet huic sublimibus,
 Nullus se inops domunculis
 Furatur huic in infimis.
 Huic sexus, aetas, dignitas,
 740 Doctrina, virtus, sanitas,
 Opes, honores, omnia
 Erunt, id est mortalia.
 Tot haec modis crudelibus
 Et mortium tot milibus
 745 Minatur, ut nullus sciat,
 Timere quam magis queat.
 Cuncti timemus omnia
 Tam dira mortis agmina,
 Satis sit unam ut perpeti,
 750 Quam tot metus diu pati.
 Haec sepe sic cita insciis
 Venit quibusdam improvidis,
 Ut nullus ex nobis sciat,
 Momento in hoc quin irruat.
 755 Haec sola, tu quid sis, homo,
 Ostendit, quicquid et modo
 Curas, cupis, percogitas,
 Caduca cum desideras.

756 et: *suppliert DÜMMLER*

Patres, propinquos, filios,
 760 Fratres, amicos mortuos
 Memento teque hic vivere
 Noli diu confidere.
 Sepulcra cerne principum
 Olim nimis praedivitem
 765 Et, quid sit haec, statim probas,
 Voluptuosa vanitas.
 Ubi Ninus, Arbaces, Cyrus,
 Ubi nunc Alexander ferus?
 Octavianus, Iulius
 770 Clarusque noster Karolus?
 Ubi omnis hic potentium
 Superbus ardor omnium?
 Certe omnis ad pulvisculum
 Perductus est levissimum.
 775 Vermes vorarunt carneam
 Tunc purpuratam gloriam.
 Et quae superba tunc fuit,
 Ceu non fuisset, transiit.
 Curae, voluptates, opes
 780 Evanuerunt flabiles.
 Caro putrefacta est iam cinis,
 Mens mancipata est inferis.
 Quae quesierunt, non habent,
 Neglecta perpetim tenent.
 785 Carent adeptis per mala,
 Sed ipsa inherent crimina.
 Iam sero dudum plangitant,
 Aeterna quod despexerant
 Et summa quae putaverant,
 790 Caduca quod dilexerant.
 Terrena qui desideras,
 Hos si vigil consideras,
 Profecto cernis, quod cupis
 Hic, quid sit et quid ipse sis.
 795 Hoc namque quod mors ultima
 Ipsos et ipsorum omnia
 Effecit, hoc celerrima
 Iam iam facit tete ac tua.

775 vorarant *M*, *korr.* DÜMMLER

Hanc ergo pertimescimus,
 800 Timendo et hanc praecurrimus
 Omnes necem, quae gaudia
 Sic diruit praesentia.
 Prodest sed o quidnam, rogo, *Mortem carnis non esse*
 Quod hanc timemus oppido? *timendam sed animae mortem*
 805 Hoc non magis se differet, *pertimescendam*
 Timeamus annon, imminet.
 Quapropter haud timenda erit,
 Quod nempe nulli proderit.
 Sed est studendum, ne reos
 810 Nos tollat aut iam mortuos.
 Est namque multo nequior
 Mors altera et crudelior.
 Evadere hanc sed possumus,
 Si fortiter studebimus.
 815 Sed hanc miselli spernimus,
 Hanc nec vel esse credimus,
 Quin immo concupiscimus
 Morisque dulce ducimus.
 Verumtamen nequissima
 820 Et omnium est miserrima,
 Qua vita vera nos fugit
 Animamque Christus deserit.
 Nam ut vita carnis spiritus,
 Sic spiritus vita est Deus,
 825 Sed spiritus peccans pium
 Vitam sui pellit Deum.
 Haec illa mors est pessima,
 Deum fugant qua crimina,
 Quae carne post et mortuos
 830 Trudit reos in inferos.
 Haec quippe post perplurima
 Et dura vitae huius mala
 In Tartarum perennibus
 Malisque tradit omnibus.
 835 Apostata ille sed ferus *De insidiis diaboli*
 Torvus malignus invidus
 Hanc mille fallendi artibus
 Mortem ingerit mortalibus.

808 proderet *M*, *korr.* DÜMMLER 822 christe *M*, *korr.* DÜMMLER

Livore quippe exaestuat,
 840 Ne terra carnis provehat
 Sese ad superna gaudia,
 Quae illi abstulit superbia.
 Idcirco more circuit
 Leonis ac dirum fremit,
 845 Cui mortem amaram hanc inroget
 Secumque perdendum voret.
 Non hora, non punctus meat,
 Quin excubans hiansque eat,
 Quem glutiat querens male
 850 Culpae peremptum vulnere.
 Ad haec patrandā plurima *De vitiis*
 Asciscit, heu, suffragia,
 Quorum queat iuvamine
 Nosmet misellos perdere.
 855 Sed inter haec saevissimi
 Hostes furunt domestici,
 Qui mentis in nostrae domo
 Nos enecant truci modo.
 Regina quorum pessima *De superbia*
 860 Bachatur, a, superbia,
 Cunctis malis plus noxia
 Longeque crudelissima.
 Tantum haec mala omnia anteit,
 Ipsum tirannum ut fecerit
 865 Ex angelo diabolum
 Pulcherrimo teterrimum.
 Haec dum parentes pristinos,
 Vellent ut extolli in deos,
 Fallendo dira perpulit,
 870 Paradisi amoenis expulit.
 Haec nos et omnes provocat,
 Ut quisque nostrum non queat
 Pensare se mortalibus
 Simillimum fore omnibus.
 875 Haec dum caducis fratribus
 Praeferre nos vult omnibus,
 Subdit repulso doemoni

840 proheat *M*, *korr.* DÜMMLER 852 asciscit *M*, *korr.* DÜMMLER 875 Haec: Neç *M*, *korr.* DÜMMLER

Similes superbienti ei.
 Haec quosque suadet spernere
 880 Et infimos mox credere,
 Quos nugulis in his minus
 Nobis valere cernimus.
 Haec dona transeuntia
 Habere nos ut propria
 885 Extolli in his et altius
 Docet velut perennibus.
 Haec non sinit perpendere
 Quod dans Deus strictissime,
 Cui plura largus hic dedit,
 890 Et plura ab hoc exigit.
 Haec nos iubet, quo praeclues
 Credamus et praenobiles,
 Nostri patres vanissima
 Si plura habebant hic bona.
 895 Haec nostra nos primordia
 Pensare non vult infima,
 Quod procreavit nos homo
 Unus creatus ex humo.
 Haec ipsa nobis terminum
 900 Abscondit, a, citissimum,
 Quo pulvis hic carnis suum
 Redibit in cinisculum.
 Haec purpura, auro, pluribus
 Care coemptis vestibus
 905 Truncum hunc adornat carneum
 Iam iam sepulchro debitum.
 Haec terream potentiam
 Opes, honores, gloriam
 Et cuncta, quis extollere
 910 Nos quimus, ardet querere.
 Haec ipsa nos virtutibus
 Ipsisque iustis actibus
 Suadet cor altum tollere
 Et sancta facta perdere.
 915 Haec nos vetat, quod conditor
 Noster bonorum sit dator,

890 plurā ab hoc: *viell. ist ein Monosyllabum ausgefallen* (plura ab hoc hic?) exiget *M*,
korr. DÜMMLER

Videre, quodque absque illius
 Dono relictus nil sumus.
 Haec vana sic ignobilem
 920 Virtute, censu pauperem
 Quendam elevat, quo nesciat,
 Quare tumens superbiat.
 Haec nos vidente iudice
 Dominoque nostro caelite
 925 Facit superbis cordibus
 Praecepta spernere illius.
 Quid pluribus moror? Mala
 Haec sola gignit omnia,
 Mentem necant quae perditam
 930 Deo perenni mortuam.
 Sed principales filias
 Septem educat nequissimas,
 Quae singulae duces suum
 Ductant ferocem exercitum. *De VII principalibus vitiis et
 primo de vana gloria*
 935 Quarum furit simillima
 Matri atra coenodoxia,
 Quae laude nos et gloria
 Pasci iubet vanissima.
 Haec gazulis, potu, cibo,
 940 Scientia, verbis, stilo,
 Gestu, loquela, vestibus
 Servit caducis laudibus.
 Haec ipsa vitat pessima
 Agitque item pro gloria.
 945 Quicquid gerit, popelluli
 In ore ponit garruli.
 Haec ipsa facta nos bona
 Pro laude ventosissima
 Vulgi perurguet vendere
 950 Fructum et perennem perdere.
 Haec non sinit perpendere,
 Quam frivolum, quam mobile,
 Quam percitum, quam sit vagum
 Rumoris huius premium.
 955 Sed hanc in cordis abdita *De invidia*

924 calite *M*, *korr.* DÜMMLER 933 dulces *M*, *korr.* DÜMMLER 934 ferorem *M*, *korr.*
 DÜMMLER 948 ventissima *M*, *korr.* DÜMMLER

Mens insequetur invida,
 Quae nos amara et fellea
 Intro inficit vesania.
 Haec doemonis more, a, malis
 960 In proximi miserrimis
 Accrescit, eius et bonis
 Decrescit atque prosperis.
 Haec sepe nulli praevalens
 Nocere, se rodit dolens,
 965 Poenas luens duplas modo
 Et in futuro saeculo.
 Haec corpus et cor atterens
 Virtutum amoena conterens
 Perpellit ad nefaria
 970 Persepe captos plurima.
 Hoc pessimum ac dirum nefas
 Dum mentis occupat casas,
 Regina virtutum fugit
 Et caritas nos deserit.
 975 Quae si recesserit, tremit
 Mox omnis et virtus fugit
 Aut molliter pigre et nimis
 Monstris resistit intimis.
 Mox ira perfurens venit *De ira*
 980 Et mentis ima concutit
 Conturbat atque concrepans
 Obcaecat et cor estuans.
 Haec nos furore tam fero
 Inflammat, eheu, sedulo,
 985 Ceu nescientes ut mala
 Ardendo agamus crimina.
 Haec ipsa turbat iudices
 In iudicando praepetes,
 Ne lex eos nel mos regat,
 990 Furor sed in praeceps trahat.
 Hanc clamor, indignatio,
 Lis, iurgium, contentio,
 Odium, ultiones, prelia,
 Nefanda parricidia,

956 invidia *M*, *korr.* DÜMMLER
1302

972 casas *M*, *korr.* DÜMMLER nach WATTENBACH, *vgl.*

- 995 Hanc tanta dirarum agmina
 Secuntur infestissima,
 Expellat ut prorsus sacram
 Bachando sufferentiam.
 Post hanc frequenter irruet *De tristitia*
- 1000 Mens tristis atque proteret
 Solamen et piissimum
 Vitae perennis gaudium.
 Haec pro caducis nugulis
 Deo volente perditis
- 1005 Vel morte mortalis pium
 Peccare cogit in Deum.
 Hanc cura, meror, taedia,
 Luctus, metus, vesania
 Et ipsa desperatio
- 1010 Comitantur infando modo.
 Haec omne praesentis bonum
 Pessumdat aevi et gaudium
 Et ad futuri tristia
 Post pertrahet perennia.
- 1015 Sed inter has duces suam *De avaricia*
 Matrem dein superbiam
 Aequans furit nequissima
 Fremitque philargiria.
 Haec quanta captos ad mala
- 1020 Perpellat atque pessima,
 Quantoque sternat vulnere,
 Quis praevallet retexere?
 Haec nos anhelanter lucra
 Cunctis modis terrestria
- 1025 Cogit sitire et querere
 Ac summa prorsus spernere.
 Haec pro lucello labili
 Omnis metus periculi
 Terra, mare, igne et aere
- 1030 Ceu nil facit contemnere.
 Haec verba, probra, vulnere,
 Poenas, calores, frigora,

1016 *suppliert DÜMMLER nach WATTENBACH, Lücke in M, suam ergänzt eine jüngere Hand*
 1027 *hier setzt G ein*

1029 *mare: Abl.*

Curas, labores, omnia
 Perversa spernit et bona.
 1035 Hanc fraus, dolus, penuria,
 Furtum, rapinae, incendia,
 Homicidia atque crimina
 Passim secuntur omnia.
 Haec devorasset quamlibet
 1040 Opum omne, quod mundus tenet,
 Adhuc egens et anxia
 Esset sibi paupercula,
 Haec pro deo nummum colit,
 Quem corde toto diligit,
 1045 Quem queritat laboribus
 Cunctisque semper viribus.
 Haec abnuit nos cernere,
 Quam sit caducum et labile
 Sub sole quicquid infimum
 1050 Amamus ipsum et saeculum.
 Haec cordis obstat auribus,
 Christi sacris ne vocibus
 Obtemperent, qui terream
 Iubet relinqui sarcinam,
 1055 Qui vult suos hinc currere,
 Non hic amando insistere,
 Victu esse contentos mero
 Et indumenti operculo
 Et quicquid his superfluum
 1060 Redundet, hoc egentium
 Usus receptet, maxima
 Ut ipse donet premia,
 Sed pestis haec clamantium
 Contemnit ora pauperum,
 1065 Suadetque te recondere,
 Quicquid queas acquirere;
 Non, quot modis haec perdere
 Soles, sinit perpendere,
 Mortem nec ipsam iam prope,
 1070 Quae cuncta cogit linquere.
 Non vult, ut haec in premio

1058 operculo: *G*, opericulo *M*, *korr.* DÜMMLER
 DÜMMLER acquirere *G*

1066 queas: *G*, *fehlt M*, *ergänzt*

Gaudens resumas caelico,
 Sed hic relinquo iam cito
 Tradendus ipse Tartaro.
 1075 Haec dira tunc iustissima
 Sibi videtur ac pia,
 Aliena si non auferat
 Sua atque secum congerat,
 Non cogitans, Christo reus
 1080 Quod sit rapinae, qui ferus
 Donanda lucra pauperi
 Tenenda congregat sibi.
 Nam plura cui Deus dedit,
 Soli tenenda haud tradidit,
 1085 Sed indigenti ut omnia
 Donet sibi superflua.
 Sed Eumenis haec pessima
 Sibi retentans omnia
 Mox morte cunctis perditis
 1090 Gemit perenne in inferis.
 Has pertruces intrinsecus
 Formidat hostes spiritus.
 Restant duo communia
 Et mentis et carnis mala.
 1095 Quorum prior saevit fera *De gula*
 Gulosa gastrimargia,
 Quae prima nos servos necis
 Fecit cibum per arboris.
 Haec imperat, quo maximus
 1100 Summusque venter sit deus,
 Placetur hic et pro deo
 Potu ciboque sedulo.
 Non haec hians considerat,
 Natura quid parce petat,
 1105 Sed quod balatro postulat,
 Luxus catillans queritat.
 Doctos requirit haec cocos,
 Potus, cibos lautissimos
 Modisque multis cogitat,
 1110 Alvi specum qui farciat.

1078 secum atque *M DÜMMLER* 1096 castrimargia *M G, korr. DÜMMLER* 1110 specum *M DÜMMLER*

Non ista gazis, praediis,
 Laboribus, periculis
 Parcit, voracem quin cibis
 Ventrem impleat superfluis.
 1115 Procurat ergo, ditia
 Ut vermibus convivia
 Carnis sagina in putrida
 Defuncta demus victima.
 Haec sepe tantis potibus
 1120 Ingurgitat se funditus,
 Ut perpetret perplurima
 Insaniens nefaria,
 Sensum sed obtundit scium
 Sanctumque pellit spiritum,
 1125 Qui casta, pura, sobria
 Amat sacer praecordia.
 Princeps cocorum fortia
 Destruxit urbis moenia,
 Venter vorax munimina
 1130 Evertit, a, mentis bona.
 Nam cum capit mentem gula,
 Secuntur et mox ludicra
 Inepta, verba turpia
 Et vana mundi gaudia,
 1135 Oblivio aeterni Dei,
 Vitae, necis, Stigis, sui,
 Infirmitas, molestia
 Menti atque carni plurima.
 Sed et furens venifica *De luxuria sive libidine*
 1140 Carnis voluptas putida
 Hac excitante nascitur,
 Hac nutriente pascitur.
 Haec septima extat filia
 Superbiae spurcissima,
 1145 Haec et libido noscitur
 Eademque luxus dicitur.
 Haec quanta captos ad mala
 Perpellat immundissima,
 Nulli fit explicabile,
 1150 Sed omnibus plorabile.

1128 destruit *DÜMMLER irrümlich* 1139 venefica *G* 1148 inmundissima *G*

Haec namque corpus labile,
 Mortale, computribile
 Suadet foveri molliter
 Et inquinari enerviter.
 1155 Blanditur haec obtutibus
 Multis modis et auribus,
 Nares et os coinquinat
 Tactumque totum sordidat.
 Haec maxime omnes dulcibus
 1160 Nos illicit praesentibus
 Et post amaris omnibus
 Intrudit infernalibus.
 Haec laeta, pulcra, prospera
 Adoptat hic brevissima,
 1165 Adversa, foeda, tristia
 Post inferens longissima.
 Haec ista dum labentia
 Amat brevis mundi bona,
 Bonis carens perennibus,
 1170 Tradit malis nos omnibus,
 Non pervidere nos sinit,
 Quam noxium malumque sit
 Pro pseudodulci guttula
 Potare amara intermina,
 1175 Pro gaudio falso et brevi
 Perenne triste mox pati
 Risuque pro momentuli
 Dari per aevum luctui.
 Contraque quam perobtimum
 1180 Sit quamque prudentissimum,
 Lugere nunc in athomo
 Laetari et omni in saeculo,
 Nunc triste ferre percitum
 Mox et perenne gaudium,
 1185 Gustare amaram stillulam,
 Potare vitam melleam,
 Si et iure amarum tristeve
 Luctumque quimus dicere,
 Bonis quod hic laetissimum
 1190 Videtur ac suavissimum.

1156 auribus: *hier endet das erste Bruchstück in G* 1181 athamo *M, korr. DÜMMLER*

Nam vita casta et sobria
Piis erit facillima
Onusque regis et iugum
Salvantis est levissimum.
1195 Itemque mundi nugulae,
Ut sunt, videntur anxiae
Eiusque vana gaudia
Amara, dira, tristia.
Sed haec voluptas foetida
1200 Et omnium stultissima
Amara ducit dulcia
Ac prava mentitur bona,
Secura credit anxia
Et laeta fingit tristia,
1205 Vitam probam miserrimam
Foedamque felicissimam
Et eligit falsissima
Et gaudia hic brevissima,
Incurrat ut verissima
1210 Ac sempiterna tristia,
Perdens amoena dulcia
Aeterna vera gaudia,
Quae promerentur tristibus
Istis, licet non tristibus.
1215 Delusa sicque perditos
Deludit, a, misellulos
Caecosque pseudodulcia
Ad multa ductat crimina.
Somno iugi nos stertere
1220 Vagaque mente ludere
Facit, pigros et ad bonum,
Sed esse alacres ad malum,
Deum perenne et premium
Sperni velut fantasticum
1225 Et ista transeuntia
Coli velut manentia.
Iam vero quam spurcissime
Nos polluat libidine,
Magis dolendum est lugubre
1230 Quam concinendum crimine.
Multos enim tam nequiter
Pessumdat atque turpiter,

Mulis, asellis atque equis
 Exequet hos ut infimis.
 1235 Non lege naturae tenet
 Se, non pudore continet
 Homines, Deum, malum, bonum
 Ipsumque temnit Tartarum.
 Qui castitati debito *De coniugiis religiosorum*
 1240 Stant celibes celso in loco,
 Incontinentes efficit
 Casuque foedo deicit.
 Summum Deum nequissime
 Sponsum facit contemnere
 1245 Et turpiter cum terreo
 Suadet coire homunculo.
 Non cogitare, pro, sinit,
 Quam pessimum foedumque sit
 Tanto tonanti deditam
 1250 Mecho subesse adulteram.
 Ipsos sacerdotes Dei
 Monachosque lapsu flebili
 Propulsat alto, a, culmine
 Truci peremptos vulnere,
 1255 Non pervidentes, quale sit,
 Ut summa qui susceperit,
 Vita graduve corruat
 Et ima deiectus petat,
 Quam sit scelestum corpore
 1260 Spurco et manu popismate
 Ad templum et aram accedere
 Christique corpus tangere.
 Sed haec voluptas perditos
 Peiora adhuc in clericos
 1265 Audet, coequans laicis
 Hos in malo spurcissimis.
 Quid multa? Passim plurima
 Trahit necatque milia
 Furens in omni pessime
 1270 Sexu, gradu vel ordine.
 Inops coactus publicam *De iniquis coniugiis laicorum*
 Uxorem habet fors unicam
 Et vel timore nuptiis
 Parumper utetur piis.

1275 At dives unam vel duas
 Aut concubinas plurimas
 Constuprat haud explebili
 Deserviens libidini
 Et his stupris incumbere
 1280 Non pertimescit publice:
 Eius velut iustissimus
 Superbiae parcat Deus.
 Cedant honori flexiles
 Ecclesiae nunc principes:
 1285 Tu, Christe, damnas divitem
 Ut fornicantem pauperem.
 Procul profanat putidos
 Lex sancta fornicarios,
 Quae coniugem expelli vetat,
 1290 Ni mecha sese polluat.
 Sed hic tumens superbia
 Post concubinarum agmina
 Tandem putat, legaliter
 Quod ducat uxorem miser.
 1295 At fornicator improbus
 Est, est gehennae debitus,
 Ni certet hic se acerrima
 Punire poenitentia.
 Quid, a pudor longissime
 1300 Iam pulse, possum dicere?
 Libido, pro, furens tuas
 Omnes tenet iam iam casas.
 Nil lex, pudor, timor valet,
 Libido totum possidet.
 1305 Iam pauca Christus ipse habet,
 Libido totum possidet.
 Non coniugi coniunx sua
 Prolis creandae gratia
 Placet, sed ut putribili
 1310 Fiat satis libidini.
 Nec sola ei iam sufficit,
 Quamquam satis superque sit,
 Sed concupit iuenculas
 Novasve turpis feminas.

1275 unam unam *M*, *korr.* DÜMMLER

- 1315 Nec hoc sat est, in liberas
Sed hinniatur mulierculas:
Aliena coniunx sternitur
Propinqua et ipsa perditur.
Sed est parum, si terrei
- 1320 Corruptitur thorus viri,
Temerantur ipsae nobiles
Regis superni virgines.
Vix quodque quis vel servulo
Audet caloni rustico
- 1325 Inferre, Christo non timet,
Sponsas cum eius permolet.
Natura nec iam continet
Sexusve multos, heu, pudet,
Nil iam pudendum spurcidis,
- 1330 Peccatur infandis modis.
Iam, pro dolor, gentilium
Enormitate criminum
Vitam et scelestis actibus
Aequamus aut devincimus.
- 1335 Acri poetae plurima
Stilo notant nefaria,
Quae sola natura oderat
Carpenda quaeque ostenderat.
Sed christiani nomine
- 1340 Qui dicimur falsissime,
Loti sacro baptismate,
Sed reinquinati crimine,
Praecepta qui scimus Dei,
Qui sponsione debiti
- 1345 Nostra tenemur, qui bona
Discernimus vere et mala,
Qui et igne tremur Stigis,
Caeli et vocamur premiis,
Qui signa plura vidimus,
- 1350 Exempla qui conspeximus,
Nos, inquam, amanda funditus
Mandata Christi spernimus.
Nos pessimis et inscios
Factis praeimus ethnicos.

*Quanta inter christianos
crimina regnent*

1316 Sed: *M*, zu *Si* *korr.* DÜMMLER 1324 calori *M*, *korr.* DÜMMLER nach HAUPT

- 1355 Natura sola illos magis
 Probris retraxit spurcidis,
 Plerosque quam nostrum omnia,
 Quae novimus, Dei bona.
 Nos ut queamus sordide
- 1360 Vitam suis hic ducere,
 Poenas perennes spernimus,
 Aeterna regna temnimus.
 Tantum gehennae filius
 Nos laudet hic homunculus,
- 1365 Nostri in malo simillimus,
 Sed ad bonum stultissimus,
 Si laudet an non nos Deus
 Cuncti et superni spiritus
 Omnisque sanctorum chorus,
- 1370 Ceu nulla parvipendimus.
 Nam pro baburra gloria
 Cum sepe patramus mala,
 Laudat malos bachantium
 Perparva pars mortalium.
- 1375 Sed ipse despicit Deus
 Omnisque caeli exercitus,
 Persuasor ipse pessimus
 Malique spernunt spiritus.
 At nosmet hic fumaticam
- 1380 Ipsamque stultam gloriam
 Praeponimus summo Deo
 Et sempiterno gaudio.
 Tantum voluptas polluat
 Et vanitas haec provehat,
- 1385 Post athomum hanc contemnimus,
 Quid dicat aut reddat Deus.
 Patramus audacter mala,
 Quae Christus odit, crimina
 Modis nefastis spernimus
- 1390 Hunc fors nec esse credimus.
 Tales facit superbia
 Nos perditos nequissima
 Eiusque septem pessimae,
 Quas diximus iam, filiae.
- Quanta potestate vitiis pollutos
 diabolus possideat et ad
 quaelibet nefaria ducat*

1371 babursa *M*, *korr.* DÜMMLER 1393 Eius *M*, *korr.* DÜMMLER

1395 Hae namque nos cum ceperint
 Sibique subiugaverint,
 Cunctis malorum milibus
 Nos sordidant intrinsecus
 Et mox suo nos principi
 1400 Tradunt maligno doemoni,
 In corde nostro congruam
 Dantes ei domunculam.
 Qui latro cum possederit
 Mentem malisque inpleverit,
 1405 Mox quaeque virtus profugit
 Occisa vel prorsus cadit.
 Mox ipse virtutum Deus,
 Qui vera vita est, spiritus
 Immunda corda deserit
 1410 Mori volentes et sinit.
 Illic quid ille fecerit,
 Quo tale stercus foetuit,
 Quo doemoni parebitur
 Et ipse prorsus spernitur?
 1415 Non ergo rex castissimus
 Sanctusve praesto est spiritus
 In mente, quam luxus habet
 Monstrum vel unum horum tenet,
 Quanto minus quo talia
 1420 Et tanta regnant crimina,
 Nunc quanta perdit ambitus
 Vastare mundi cernimus?
 Sed vita quoniam hic adest,
 Profecto dira mors inest
 1425 Et mortis autor pessimus
 Eiusque trux exercitus.
 Hic vero quantum sordidet
 Possessa corda, quae tenet,
 Diversa quamque distrahat,
 1430 Scire aut referre quis queat?
 Haec namque persepe ad mala
 Ductat trahens contraria,
 Vesana quo mens nesciat,
 Quod crimen eligens agat.
 1435 Ferox enim Satan eques
 Chamo capistratam insidens,

Quae vult furens ipse omnia
 Vertit sequentem ad sordida,
 Sic de malis ad pessima,
 1440 De spurcidis ad spurcida
 Deflectit, a, dum Tartarum
 Dimergat hanc in igneum,
 Nec sepe curat aut timet,
 Si perparum recalcitret,
 1445 Mox hanc sciens sequi ut prius
 Punctam sui calcaribus.
 Quin ipse fictis sepius
 Tolle hanc sinit virtutibus,
 Ut sublevata celsius
 1450 Praeceptis ruat mox turpius.
 Firmis enim suetae necis
 Eam retentat vinculis
 Et quaeque vult ad noxia
 Perpellit illam crimina,
 1455 Depellit at vera omnia
 Ex corde virtutum bona
 Vel polluit teterrimis
 Infecta noxarum malis.
 Sanam nec ipsam principem
 1460 Perstare permittit fidem,
 Mentem, Satan, qui flebilem
 Constuprat usque ad verticem.
 Vertex bonorum nam fides
 Est, quam nefandas post lues
 1465 Stuprator ille pessimus
 Incestat atris actibus.
 Nam Iacobus doemonicam
 Fidem hanc vocat vel mortuam,
 Quae vocibus Deum approbat,
 1470 Factis negans sed improbat.
 Sic ergo sic nequissimus
 Nos perditis virtutibus
 Vitiis nefastis, heu, replet
 Securus ac iam possidet.

1444 Si: Sed *M DÜMMLER*

1467 vgl. *Iac. 2, 20 und 26*

- 1475 Et quod dolendum plus erit, *De gaudio praesenti malorum*
 Cum sic reos necaverit,
 In pessima stultissimum
 Hac morte suadet gaudium.
 Hic namque plures perdit
 1480 Misereque Christo mortui
 Sentire nolunt perditos
 Sese vel esse mortuos,
 Gaudent lucris inanibus,
 Vanis tument honoribus,
 1485 Laetantur in factis malis
 In rebus atque pessimis.
 Non cogitant perennia
 Seu laeta sive tristia
 Probis, sed haec fugatia
 1490 Curant amantque frivola.
 Haec sola totis nisibus
 Totisque querunt viribus,
 Velut sciant per saecula
 Perstare huius mundi bona.
 1495 Quaecumque poscit seu iubet
 Tyrannus, hos qui possidet,
 Ducunt nimis suavissima
 Et mente agunt laetissima,
 Et omnium est quod pessimum,
 1500 Patrasse se gaudent malum
 Iactantque securissime,
 Quod debuerunt plangere.
 Sic atque perditissime
 Mentis necem nichil fore
 1505 Ducunt, mori miserrime
 Laetum putantes vivere.
 Sed hoc nefandum gaudium
 Pertransit, o, quam percitum,
 Cum, carnis o mors aspera,
 1510 Evertis haec praesentia.
 Tu sola, quae sit intima
 Mors mentis, ostendis fera,
 Cum decidet vanissima
- Quomodo mors adveniens
 praesentia gaudia et bona
 evacuet*

1476 negaverit *M*, korr. *DÜMMLER* 1483 Gudent *M*, korr. *DÜMMLER* 1508 Pertansit *M*,
 korr. *DÜMMLER*

Veniente te superbia.
 1515 Tunc obsident miserrimum
 In mortis hora spiritum
 Artantque diri doemones
 Tetri, minaces ac truces.
 Et qui prius seduxerant,
 1520 Qui gaudia haec suggesserant,
 Qui, ne timeret tristia,
 Persuaserant, intermina,
 Tunc hunc perurgent undique,
 Quae mente, facto voceve
 1525 Peccavit hic spreto Deo,
 Ore explicantes horrido.
 Tunc proferunt Christi omnia
 Praecepta sacratissima,
 Quae sprevit hic tumens prius,
 1530 Iphis ad hoc suadentibus.
 Quid tunc agat miserrimus,
 Quo vertat aut se perditus,
 Qui se trahi cum senserit,
 Nullum adiuvantem conspicit?
 1535 Cum se relictum ab angelis
 Conspexerit Dei piis
 Et traditum minantibus,
 Nigris, cruentis hostibus,
 Qui tunc student cunctis modis,
 1540 Qui terreant reum suis
 Strictum catenis, ut sciat
 Quibus prius serviverat,
 O, quam perit tunc nubilum
 Praedulce pridem gaudium,
 1545 Quam nil erit rei ardua
 Tunc mundialis machina!
 Quod anxius curaverat,
 Quesiverat, paraverat,
 Totum quod egit, ut citum
 1550 Vanumque nil est somnium.
 Tunc sentiet demum miser,
 Fecit prius quam nequiter
 Mandata spernendo Dei,

1541 Stictum *M*, *korr.* DÜMMLER

- 1555 Nugas amando saeculi.
 Quid pluribus? Plenus malis,
 Egenus, heu, sed in bonis,
 Damnatus infernalibus
 Tradetur atris hostibus.
 A quis statim immitissime
 1560 Excussus hoc ex corpore
 Trahetur, a, crudeliter
 Torquendus aeternaliter.
 Mox doemonum exercitibus
 Truculenter insultantibus
 1565 In os gehennae funditus
 Mergetur, a, pessusdatus.
 Tunc sero plangit ac gemit,
 Quod hic Deo non credidit,
 Iussis se ut eius subderet
 1570 Et vana mundi sperneret.
 Tunc fructuosum non erit,
 Quod poenitendo luxerit,
 Qui tempus acceptabile
 Luxu eligebat perdere.
 1575 Iam tunc necesse est sentiat,
 Quam perperam praveque agat,
 Qui pro caduco gaudio
 Resistit aeterno Deo.
 Tunc namque mens hic perdita
 1580 Deoque dudum mortua,
 Peccare quae hic semper cupit,
 Punita perpetim gemit.
 Et dulce quae ducit Deo
 Mori implicata saeculo,
 1585 In morte mortem concupit
 Moriensque numquam deficit.
 Tunc quanta quisque pro suis
 Meritis luat miser malis
 Tormenta, nullus qui fuit
 1590 Umquam satis retexuit.
 Nam quicquid atrum aut horridum,
 Dirum, timendum aut anxium,
 Malum, dolendum quis potest

*Cum quanto terrore impius a
doemonibus ad Tartara
trahatur*

De tormentis reorum

Excogitare, illic adest.
 1595 At omne pulchrum vel bonum
 Omnisque spes et gaudium
 Ex hoc malorum carcere
 Cunctorum abest longissime.
 Et quod timendum est maxime,
 1600 Cum puniatur pessime
 Poenis subactus omnibus,
 Nullus mali extat terminus.
 Et cum bonos in gloria
 Congratulantes maxima
 1605 Cernat, peruri in ignibus
 Se sentit infernalibus
 Et colligatus nexibus
 Culpaе suis equalibus
 Comburitur manipulus
 1610 In saeculum miserrimus.
 Sic usque in extremi diem
 Examinis plorabilem
 In morte prima mortuus
 Reus crematur spiritus.
 1615 Post vero districtissimus *De ultimo iudicio*
 Cum venerit iudex Deus,
 Cum quisque, quae iam putruit,
 Carnem sui receperit,
 Qui nunc silet mitissimus
 1620 Parcitque contemptoribus,
 Omnes profanat rex suos
 Damnatque tunc contrarios.
 Tunc caelicis trementibus
 Et telleis ardentibus
 1625 Damnandus, o, quam contremnit,
 Quisquis reum se noverit,
 Accusat hunc cum propria
 Artatque conscientia
 Iudexque talis iudicat,
 1630 Archana cordis qui probat.
 Quem iudicantem evadere
 Nemo valet vel flectere,
 Remuneret quin tunc pios
 Iusteque damnet impios,
 1635 Ut qui Deum contemnere

Praecepta et eius nunc male
 Captant, procul tunc a Deo
 Eliminenter optimo.
 Parere quique doemoni
 1640 Et illecebris saeculi
 Malunt, truci cum doemone
 Damnantur aeternum in Stige.
 Culpisque qui succumbere
 Anima student et corpore
 1645 Vitiisque gaudendo incubant,
 Flentes in utroque ardeant.
 Haec illa perditissimi *De secunda morte id est ultima*
 Secunda mors est mortui, *condempnatione*
 Quam prima mors nunc parturit,
 1650 Animam Deus cum deserit.
 Haec scilicet, cum denuo
 De pulvere exurgens homo
 In morte mortem haud invenit
 Et perditus numquam perit
 1655 Cum angelis apostatis
 Sociatus ipse in inferis
 Coquetur in cunctis malis
 In saeculorum saeculis,
 Cum cuncta, quae solus prius
 1660 Tormenta perfert spiritus,
 Aducta totus post homo
 Patietur absque termino,
 Cum qui Dei oblitus fuit,
 Peccare cum non destitit,
 1665 Oblivione perpeti
 Pessumdatus perit Dei.

SORORES AD MUSAM^s

Cara soror, soror, o, quam maxime concinis tremenda,
 Horrida, flenda, modis cunctisque perenniter timenda!
 Quaesumus attonitae, quid dicere quidve cogitare
 1670 Possumus aut facere? O, quid diligitur vel, o, quid ista
 Queritur aut colitur praesens brevis et caduca vita,

s) Metrum archiloicum constans tetrametro bucolico et tribus trocheis *M*

1642 *viell. in* Damnentur *zu korr.*

Tot miseranda modis, meroribus, anxiis periclis,
 Undique plena malis, languoribus omnibusque diris,
 Quae tot habet varios mortis variae metus modosque,
 1675 Quaeque truces patitur tot iugiter hostium timores,
 Doemone cum vitiis tam multiplices parante tecnas
 Insidiasque, quibus nobis animae queat profanam
 Et studio fugiendam omni malus irrogare mortem,
 Pellere qua queat ex nobis dominum, ingredi et cor ipse
 1680 Ac sociare sibi possit simul et coinquinos
 Perditus ipse homines nos perdere perditosque secum
 In Stige perpetuis per saecula concremare poenis
 Iudicioque reos examinis ultimi vorandos
 Faucibus ignivomis contradere mortis, a, secundae,
 1685 Spiritus ut moriens numquam moriatur in resumpto
 Corpore, cum Satanae asseclis datus infimis gehennae?
 Dic, age, cara soror, vita quid in hac periculosa
 Atque brevi miseris mortalibus et nimis caducis
 Consiliere agitandum, qualiter autumes manendum,
 1690 Ne misera haec brevitatis vitae mala tanta tamque amara
 Et sine fine per aevum instantia gignat invehatque
 Per male dulcia mundi huius bona procreata perque
 Decipientis opus hostis varias et eius artes?
 Dic, age, dic, petimus, quid conditor ille iustus atque
 1695 Optimus ille pater, salvare volens benignus omnes,
 Perdere non cupiens ullum, nisi perdat ipse sese,
 Nos velit et iubeat gratum sibi factitare, Christus,
 Qualiter atque viam percurrere suadeat brevem tam,
 Vivere quoque modo vita doceat suos in ista,
 1700 Iam male ne pereant in saecula, sed quod ipsa sepe
 Commemoratas mala, dum cantas, fugienda, pertimenda,
 Ut sine fine frui feliciter obtimo, perenni
 Promereantur ovantes sedulo gaudio bonoque
 Cum domino hilares caelestia regna possidentes.
 1705 Haec cane nunc, petimus, nos attonitasque valde amaris
 Dulcibus, o cata, consolere, camena, cantilenis!

1672 Tot: hier setzt das zweite Fragment in G ein, das bis zum Explicit des Opusculum reicht
 1673 omnibusque diris: G, omnibus diris M, zu omnibus dirisque korr. DÜMMLER gegen das
 Metrum: Die Messung dirus mit kurzem i gibt scheinbar nur HRABAN. carm. 9, 20 (MGH Poetae
 2, 171) 1689 Consiliare G agendum G 1699 vita: G, fehlt M, servos ergänzt DÜMMLER nach
 WATTENBACH 1700 Iam: Tam G 1704f. Cum ... Haec: Textverlust durch Beschneiden in G
 1706 consolare G

MUSA AD SORORES^t

- Haec ipsa, mis sororculae, volebam
 Pro posse coepti carminis tenore
 Vobis libenti consonare nisu.
- 1710 Haec ipsa iussit consequenter ipse
 Cantare vestri dirigens me amicus,
 Ut allicere rithmicis studerem
 Odis perennem vosmet ad salutem.
 Sed vos quod interfariet canenti
- 1715 Eadem petendo maluistis, o, quam
 Gratum michi fecistis: Ipsa namque
 Defessa eisdem dimetris anhelō
 Iam iambicis. Nunc recreabo flatum
 Spirando paulum postque muto rithmum
- 1720 Et, quod petistis anxie, studebo
 Pro viribus pio iuvante Christo
 Cantare vestri prompta caritati.

FINIT PRIOR LIBELLUS

t) Metrum iambicum trimetrum catalecticum hyponactium constans V pedibus et syllaba; paribus locis iambum, imparibus iambum vel spondeum recipit *M*

1712 allicere: allicere ego *DÜMMLER* nach *WATTENBACH* 1717 dimetris: *G*, de metris *M*
DÜMMLER